

колюбецъ Прометей и за революцията на Зевса, който не съ дребни помощи и малки нововъведения иска да реформира човѣчеството, а съ генерални промѣни, или даже съ премахване на всичко старо и съ даване съвсемъ новъ животъ на свѣта. Че това и нищо друго не значатъ думитѣ на Есхила въ „Прометей“ стихове 230—233: „Зевсъ, щомъ възлѣзна на бациния си престолъ, разпредѣли почести и блага между боговетѣ и учреди своята властъ. А за измѣненото човѣчество — нищо; искаше да го унищожи отъ коренъ и друго ново да създаде (*ἀλλ' αἰστώσας γένος τό πᾶν ἔχρηξεν ἄλλο φιτοῦσαι νέον*). Въ трилогията „Орестия“ Есхилъ се вдѣлбочава вече въ най-тежкитѣ въпроси на времето, въ което е излѣзла тази титанска трагедия въ три акта. Достоянието на отдѣлната личностъ спрѣмо родъ, богове, самоопредѣляне на волята у човѣка, отговорностъ предъ сжда и предъ свѣстѣта, волни и неволни, умишлени и неумишлени прегрѣшения и пр. Орестъ извършва своето дѣло не само като орждие на Аполона или на сждбата, а и по собственъ потикъ съзнателно, защото иска той. Не е далечъ отъ това и Прометеевия стихъ — „искѣхъ, искѣхъ и тѣй престѣпихъ — не отричамъ“ (*ἐκὼν, ἐκὼν ἤμαρτο, οὐκ ἀντήσομαι*, стихъ 266). Сетне въ трилогията се подигатъ и разрешаватъ въпроситѣ за престѣпление и наказание, които сж горѣли въ онѣзи времена и често сж изгаряли много невинни.

Такива религиозни и политически проблеми, за законитѣ на държавата и законитѣ на сърдцето е представлялъ и Софокълъ въ своитѣ драми. Прелестната „Антигона“ говори ясно за това. Но все пакъ, понеже Софокълъ е синъ на по-нова епоха, въ която голѣмитѣ брожения донѣкжде бѣха отстѣпили мѣсто на културни проблеми, не мисли току тѣй за Ареса и за държавната властъ, а за културната държава. Есхиловата воинствена драма отстѣпва на културната Софоклева „Триптолемось“. Въ деня, когато е била поставена срещу Есхилова драма отъ младия, новия Софокълъ, борбата не е била толкова между поетъ и поетъ, а между старитѣ и новитѣ мотиви, борба за съществуване. Новитѣ, разбира се, побеждаватъ — макаръ и следъ известно колебание на народа. Софоклевата драма „Триптолемось“ е била съ културни проблеми. И много право казва Christ-Schmid, че тукъ победата е повече на сюжета, а пѣкъ азъ казвамъ — на мотива. „Митѣтъ, казва Christ-Schmid, за отечествения герой, който излит-